

คุณแม่ตั้งครรภ์มีโอกาสเสี่ยงคลอดก่อนกำหนด

หนึ่งในสาเหตุต่างๆที่ทำให้เจ้าตัวน้อยต้องเข้ารับการรักษาในหน่วยดูแลทารกแรกเกิดวิกฤตคือ การคลอดก่อนกำหนด นั่นคือ การคลอดก่อนครบสัปดาห์ที่ ๓๗ ของการตั้งครรภ์ เนื่องมาจากอายุและโรคประจำตัวของมารดาความผิดปกติของโครโมโซม รวมถึงกรรมพันธุ์และอื่นๆ ดังนั้น การฝากครรภ์ในโรงพยาบาลที่มีแพทย์เฉพาะทาง เครื่องมือเทคโนโลยีที่ครบถ้วน ที่สำคัญคือมีหน่วยดูแลทารกแรกเกิดวิกฤตคอยดูแล ย่อมช่วยให้คลอดเจ้าตัวน้อยได้อย่างราบรื่น

เมื่อไรเรียกคลอดก่อนกำหนด

เป็นภาวะการคลอดก่อนอายุครรภ์ ครบ ๓๗ สัปดาห์ ซึ่งทารกเหล่านี้ถึงแม้ว่าอวัยวะต่างๆครบสมบูรณ์ แต่การทำงานของอวัยวะแทบทุกส่วนยังไม่ดีเท่าทารกครบกำหนด ซึ่งช่วงหลังคลอดมักต้องการการดูแลเป็นพิเศษและต้องรักษาในโรงพยาบาลนานกว่าปกติ

ปัจจัยเสี่ยงการคลอดก่อนกำหนด

๑. มารดา

- อายุของมารดา มารดาอายุน้อยเกินไป คือน้อยกว่า ๑๘ ปี หรือมารดาที่อายุมากเกินไป คือมากกว่า ๓๕ ปี ถือว่ามีความเสี่ยงที่อาจคลอดก่อนกำหนด
- โรคประจำตัวของมารดา เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หัวใจ
- มีประวัติเคยคลอดก่อนกำหนด
- มดลูกขยายตัวมากเกินไป เช่น ครรภ์แฝด ภาวะน้ำคร่ำมากกว่าปกติ เป็นต้น

- มดลูกมีความผิดปกติแต่กำเนิด เช่น ปากมดลูกสั้น

- การอักเสบในช่องคลอด
- ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ในขณะตั้งครรภ์
- ฟันผุ และการอักเสบของเหงือก

๒. บุตรในครรภ์มีความผิดปกติของโครโมโซมหรือภาวะติดเชื้อมากเกินไป จะทำให้มารดามีอาการเจ็บท้องคลอดก่อนกำหนด

สัญญาณเตือนคลอดก่อนกำหนด

- ปวดหลังช่วงล่างหรือบริเวณเอวเป็นต่อเนื่องหรือเป็นๆหายๆ แม้จะเปลี่ยนท่าทาง
- เจ็บท้องต่อเนื่อง ๔ ครั้ง ใน ๒๐ นาที หรืออาจเกิดเป็นระยะๆ เนื่องจากการหดตัวของมดลูก
- มีมูกหรือเลือดออกทางช่องคลอด
- รู้สึกลูกดิ้นน้อยกว่าปกติ
- บวมและความดันโลหิตสูงขึ้น อาจเป็นสัญญาณหนึ่งของครรภ์เป็นพิษ

การตรวจเช็คคลอดก่อนกำหนด

๑. ตรวจภายใน โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของปากมดลูก ความกว้าง ระยะห่าง ขนาดตัวและตำแหน่งทารกในครรภ์ เพื่อประเมินความเสี่ยงในการคลอดก่อนกำหนด

๒. ตรวจ Ultrasound เพื่อวัดความยาวและรูปร่างของปากมดลูกในการประเมินภาวะครรภ์เสี่ยงและโอกาสคลอดก่อนกำหนด

๓. เจาะตรวจน้ำคร่ำ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของทารกและภาวะติดเชื้อต่างๆ

อันตรายเมื่อเด็กคลอดก่อนกำหนด

หากทารกคลอดก่อนกำหนดจะเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ผิดปกติและส่งผลกระทบต่อระบบร่างกาย ดังนี้

- ปอด พบปัญหาเรื่องการขาดสารลดแรงตึงผิวได้ในทารกคลอดก่อนกำหนด ทำให้ถุงลมแฟบ ทารกจะมีอาการหายใจหอบและอาจต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ
- หัวใจ อาจมีหน้าที่เส้นเลือดแดงใหญ่ที่ออกจากหัวใจเพื่อไปเลี้ยงร่างกายกับเส้นเลือดที่ไปสู่ปอดยังเปิดอยู่ (PDA) ทำให้มีเลือดผ่านไปสู่ปอดมาก เป็นผลให้ทารกหายใจหอบและเกิดภาวะหัวใจล้มเหลวได้
- สมอ ทารกน้ำหนักน้อยกว่า ๑,๕๐๐ กรัม มีความเสี่ยงที่จะมีเลือดออกในสมอง เนื่องจากเส้นเลือดเปราะแตกง่าย
- ลำไส้ มีความเปราะบางมากกว่าปกติ การย่อยและการดูดซึมอาหารยังไม่ดีนัก ทำให้ต้องให้นมที่ใส่น้อยๆและอาจต้องให้สารอาหารทางหลอดเลือดดำร่วมด้วย
- ดวงตา จอประสาทตายังไม่สมบูรณ์หลังเกิด อาจมีการพัฒนาของเส้นเลือดของจอประสาทตาผิดปกติ ซึ่งถ้าเป็นรุนแรงอาจส่งผลต่อการมองเห็นของทารกได้

- หู มีโอกาสเสี่ยงที่จะบกพร่องของการได้ยิน โดยเฉพาะทารกที่มีปัญหาหลายๆอย่าง
- การติดเชื้อ ทารกที่คลอดก่อนกำหนดมักติดเชื้อได้ง่าย เนื่องจากระบบภูมิคุ้มกันทำงานได้ไม่เต็มที่

นอกจากนี้ในระยะยาวอาจจะมีผลต่อความบกพร่องทางสติปัญญา พฤติกรรม พัฒนาการทางด้านต่างๆ ดังนั้น การได้รับการดูแลโดยกุมารแพทย์สาขาทารกแรกเกิดและกำหนดที่พร้อมดูแล ๒๔ ชั่วโมง โรงพยาบาลที่มีหน่วยทารกแรกเกิดวิกฤตจึงมีความสำคัญมาก เพราะทารกคลอดก่อนกำหนดจะได้รับการดูแลที่ถูกต้องเพื่อกลับไปใช้ชีวิตและเติบโตอย่างมีคุณภาพ

การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด

ในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด สิ่งสำคัญคือ ป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่จะเกิดขึ้น โดยกุมารแพทย์สาขา ทารกแรกเกิดและปริกำเนิดจะให้การดูแลดังนี้

- พุดคุยรายละเอียดพร้อมให้คำแนะนำพ่อแม่อย่างใกล้ชิด

- ดูแลการหายใจของทารกและติดตามอาการอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากทารกบางรายจำเป็นต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ

- ควบคุมอุณหภูมิร่างกายให้เหมาะสม
- ตรวจเลือดเท่าที่จำเป็น
- ดูแลการทานนมของทารกให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการที่ควรได้รับ สนับสนุนเรื่องนมแม่

- ดูแลรักษาทารกจนมีน้ำหนักมากกว่า ๒,๐๐๐ กรัม จึงสามารถกลับบ้านได้
- เตรียมความพร้อมให้คุณแม่ก่อนกลับบ้าน

โครงการสร้างเสริมสุขภาพเชิงรุกเพื่อลดภาวะคลอดก่อนกำหนด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ด้วยความปรารถนาดีจาก
จัดทำโดย
สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนกระทุง
อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
โทร ๐๓๔-๙๖๓๒๑๙

